

Sygn. akt. IV U 1991/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 06 grudnia 2018 r. w Zielonej Górze

sprawy z odwołania **E. S.**

od decyzji **Wojskowego Biura Emerytalnego w Z.**

z dnia:

22.01.2018 r. nr (...)

12.07.2017r. znak (...)

o wysokość emerytury

I. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 22.01.2018 r. nr (...) w ten sposób, że zalicza wnioskodawcy E. S. (1) okres zatrudnienia w charakterze pracownika w Gminnym Ośrodku (...) w R. od 02.01.1954 r. do 20.08.1956 r. do wysługi emerytalnej wnioskodawcy;

II. umarza postępowanie w zakresie odwołania od decyzji z dnia 12.07.2017r. znak (...)/ (...);

III. zasądza od pozwanego Wojskowego Biura Emerytalnego w Z. na rzecz E. S. (1) kwotę 90 zł + VAT tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 1991/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14.06.2017 r. nr (...)/ (...) Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w Z. działając na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin odmówił wnioskodawcy E. S. (1) wznowienia postępowania w sprawie ponownego rozpatrzenia wniosku i doliczenia do wysługi emerytalnej okresu pracy cywilnej przed służbą wojskową w latach od 02.01.1954 r. do 20.08.1956 r.

W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że spornego okresu nie zaliczono do wysługi, gdyż nie dano wiary zeznaniom świadków, a w dniu rozpoczęcia pracy wnioskodawca miał zaledwie 13 lat i 11 miesięcy. Dodatkowo organ podkreślił, że dekret z dnia 02.08.1951 r. o pracy i szkoleniu zawodowym młodocianych nie zezwalał na przyjmowanie do pracy przed ukończeniem

14 roku życia, a w wieku od 14 do 16 lat nie zatrudniano w pełnym wymiarze pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca E. S. (1)

domagał się wznowienia postępowania w sprawie rozstrzygniętej decyzją organu rentowego z dnia 18.07.1974 r. o ustalenie prawa do emerytury wojskowej oraz doliczenia do posiadanej wojskowej wysługi emerytalnej okresu zatrudnienia od dnia 02.01.1954 r. do 20.08.1956 r.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy Wojskowe Biuro Emerytalne w Z. wniosło o oddalenie odwołania w całości.

W opinii organu rentowego wnioskodawca nie przedstawił nowych dowodów lub okoliczności nieznanymi organowi rentowego w dniu wydania decyzji z dnia 18.07.1974 r. a jest ona prawomocna i ostateczna.

Decyzją z dnia 22.01.2018 r., nr (...)/ (...), Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w Z. odmówił wnioskodawcy E. S. (1) zaliczenia nieudokumentowanego okresu zatrudnienia w charakterze pracownika młodocianego lub praktycznej nauki zawodu od dnia 02.01.1954 r. do 20.08.1956 r. do wojskowej wysługi emerytalnej. Dodatkowo Dyrektor (...) uchylił zaskarżoną decyzję z dnia 14.06.2017 r. odmawiającą wznowienia postępowania w sprawie zakończonej decyzją z dnia 18.07.1974 r.

W uzasadnieniu decyzji wskazał, że Archiwum Państwowe w P. udzieliło informacji, że nie ma akt osobowych ani żadnych innych dowodów potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy w Gminnym Ośrodku (...) w R., a akta z przedsiębiorstwa są zdekompletowane. Dodatkowo z ustaleń organu wynika, że zachowały się akta osobowe świadków, którzy złożyli oświadczenia w sprawie. Organ wskazał, że nie podważa wiarygodności świadków, ale zauważa, że oświadczenia złożone przez nich w 1973 r. nie wyjaśniają w sposób wystarczający, czy faktycznie był zawarty stosunek pracy z wnioskodawcą i czy prace jakie wykonywał były jedną z form praktyki zawodowej ucznia szkoły zawodowej.

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca w dalszym ciągu domagał się zaliczenia do emerytury spornego okresu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca E. S. (1) ur. (...) złożył w organie rentowym w dniu 08.06.2017 r. wniosek o doliczenie do wysługi emerytalnej okresu zatrudnienia przed służbą wojskową na podstawie złożonych zeznań świadków.

Tożsamy wniosek wnioskodawcy został rozpatrzony decyzją z dnia 18.07.1974 r. zawierającą uzasadnienie odmowy zaliczenia okresu zatrudnienia. Wnioskodawcy nie zaliczono do wysługi emerytalnej okresu od 02.01.1954 r. do 20.08.1956 r., gdyż nie dano wiary świadkom, bowiem zgodnie z ich zeznaniami w dniu rozpoczęcia pracy wnioskodawca miał zaledwie 13 lat i 11 miesięcy, a dekret z dnia 02.08.1951 r. o pracy i szkoleniu zawodowym młodocianych nie zezwalał na przyjmowanie do pracy przed ukończeniem 14 lat życia.

W wyniku rozpatrzenia wniosku z dnia 08.06.2017 r. decyzją z dnia 14.06.2017 r. nr (...)/ (...) Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w Z., działając na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin odmówił wnioskodawcy wznowienia postępowania w sprawie ponownego rozpatrzenia wniosku.

W toku postępowania Dyrektor (...) decyzją z dnia 22.01.2018 r. zmienił decyzję z dnia 14.06.2017 r. i odmówił zaliczenia do wysługi emerytalnej spornego okresu zatrudnienia. w charakterze pracownika młodocianego lub praktycznej nauki zawodu od dnia 02.01.1954 r. do 20.08.1956 r. do wojskowej wysługi emerytalnej.

dowód:

- wniosek z dnia 08.06.2017 r. k.139 t. II akt emerytalnych wnioskodawcy,
- decyzja z dnia 18.07.1974 r. k. 36-37 t. I akt emerytalnych wnioskodawcy,

- decyzja z dnia 14.06.2017 r. k. 141 t. II akt emerytalnych wnioskodawcy,
- decyzja z dnia 22.01.2018 r. k. 147-148 t. II akt emerytalnych wnioskodawcy.

Decyzją z dnia 16.04.1974 r., nr 993, Wojewódzki Sztab Wojskowy w Z. na podstawie ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin przyznał E. S. (1) wojskową rentę inwalidzką.

dowód:

- decyzja z dnia 16.04.1974 r., nr 993 k. 28 t. I akt emerytalnych wnioskodawcy.

W okresie od 02.01.1954 r. do 20.08.1956 r. E. S. (1) zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w Gminnym Ośrodku (...) w R.. Wnioskodawca pracował pomimo bardzo młodego wieku ze względu na bardzo ciężką sytuację finansową rodziny. Postępująca choroba ojca wnioskodawcy, znacznie ograniczająca jego możliwości zarobkowe, zmusiła odwołującego i jego rodzeństwo do wczesnego rozpoczęcia pracy. Ojciec wnioskodawcy zmarł w 1954 r.

W Gminnym Ośrodku (...) w R. wnioskodawca zatrudniony był na stanowisku pomocy warsztatowej - był pracownikiem fizycznym. Pomimo młodego wieku, E. S. (1) wykonywał taką samą pracę jak inni pracownicy. Odwołujący pracował przy silnikach spalinowych oraz naprawie i konserwacji maszyn rolnych. W okresie żniw ilość pracy była tak znaczna, że wnioskodawca pracował nawet po 12 godzin dziennie. Wnioskodawca nie był zatrudniony jako pracownik młodociany.

Od 22.08.1956 r. wnioskodawca zatrudniony był na stanowisku doręczyciela telegramów w Rejonowym Urzędzie Telekomunikacyjnym w S..

dowód:

- zeznania wnioskodawcy E. S. (1) k. 64 akt sąd.,
- zeznania wnioskodawcy E. S. (1) k. 75-75v akt sąd.,
- pisemne zeznania świadka W. S. k. 18 akt emerytalnych wnioskodawcy t. I,
- pisemne zeznania świadka I. K. k. 19 akt emerytalnych wnioskodawcy t. I.,
- oświadczenie wnioskodawcy E. S. z dnia 15.05.1973 r. k.8 akt emerytalnych wnioskodawcy t. I.,
- ogólne zestawienie z przebiegu pracy k. 5 akt emerytalnych wnioskodawcy t. I.,
- świadectwo pracy z dnia 2.12.1972 r. k. 1 akt emerytalnych wnioskodawcy t. I.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy okazało się zasadne.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy zaskarżoną decyzją z dnia 22.01.2018 r., nr (...)/ (...) Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w Z. zasadnie odmówił wnioskodawcy E. S. (1) doliczenia do posiadanej wojskowej wysługi emerytalnej okresu zatrudnienia od dnia 02.01.1954 r. do 20.08.1956 r. w Gminnym Ośrodku (...) w R..

Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (j.t. Dz.U. z 2015 r., poz. 330 ze zm.), prawo do zaopatrzenia emerytalnego i wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ustala w formie decyzji wojskowy organ emerytalny.

Zgodnie z ust. 3, postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego wszczyna się na wniosek zainteresowanego.

Podobnie z § 4 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10.02.2012 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin (Dz.U. z 2012 r., poz. 194) wynika, że wojskowy organ emerytalny wszczyna postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego i wysokości świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia na wniosek osoby uprawnionej do zaopatrzenia emerytalnego, zwanej dalej „zainteresowanym”.

W myśl przepisu art. 116 ust. 5 ustawy emerytalnej w związku z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011, Nr 237, poz. 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Zgodnie zaś z § 22 ust. 1 cytowanego wyżej Rozporządzenia, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

1) legitymacja ubezpieczeniowa;

2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres (ust. 2).

Należy jednak zwrócić uwagę na to, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być dowodzone wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami. Nie mają więc zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów.

W sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych w postępowaniu sądowym, zgodnie z treścią art. 473 k.p.c., nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i przesłuchania stron. W postępowaniu przed sądem, także wówczas, gdy przedmiotem sporu jest podstawa wymiaru świadczeń ubezpieczeniowych, fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, a do sądu należy ocena ich wiarygodności (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 04.03.1997r., III AUa 105/97, Apel-W-wa, 1997/2/7, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku III AUr 294/93, PS-wkl. 1994/3/6).

Natomiast art. 233 § 1 k.p.c. przewiduje, że Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału.

Wskazać w tym miejscu należy, że organ rentowy kwestionował fakt zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od dnia 02.01.1954 r. do 20.08.1956 r. wskazując, że wnioskodawca w dniu rozpoczęcia pracy miał zaledwie 13 lat i 11 miesięcy, a w wieku od 14 do 16 nie zatrudniano w pełnym wymiarze pracy, z uwagi na przepisy prawa. Pozwany nie podważał jedynie wiarygodności znajdujących się w aktach emerytalnych wnioskodawcy- pisemnych zeznań świadków.

Sąd uznał, że w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności treści dokumentów znajdujących się w aktach emerytalnych wnioskodawcy oraz pisemnych wyjaśnień (k. 64 akt sąd.) uzupełnionych zeznaniami odwołującego na rozprawie w dniu 6.12.2018 r. (k. 75v akt sąd.), roszczenie wnioskodawcy uznać należało za zasadne w zakresie uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury wojskowej okresu zatrudnienia od 02.01.1954 r. do 20.08.1956 r. w Gminnym Ośrodku (...) w R..

Nie ulega wątpliwości, że w całym spornym okresie, wnioskodawca zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pomocy warsztatowej - pracownika fizycznego w Gminnym Ośrodku (...) w R.. Odwołujący wykonywał pracę przy silnikach spalinowych oraz naprawie i konserwacji maszyn rolnych. W okresie wzmózonych prac podczas zniw, wnioskodawca pracował nawet po 12 godzin dziennie.

Okoliczności te wynikają zarówno z dokumentów emerytalnych wnioskodawcy, jak też pisemnych zeznań świadków i wyjaśnień wnioskodawcy, którym jako logicznym i spójnym Sąd w całości dał wiarę.

I tak świadek I. K. (2) w spornym okresie był kierownikiem Gminnego Ośrodka (...) w R.. W pisemnych zeznaniach (k. 19 akt emerytalnych wnioskodawcy t. I) świadek wskazał, że wnioskodawca od 02.01.1954 r. do 20.08.1956 r. był zatrudniony w charakterze stałego pracownika na stanowisku pomocy warsztatowej w Gminnym Ośrodku (...) w R..

Sporne okoliczności w sprawie wyjaśniono również na podstawie pisemnych zeznań W. S. (2) złożonych w dniu 19.10.1973 r. (k. 18 akt emerytalnych wnioskodawcy t. I). Z treści dokumentu wynika, że w okresie od 01.01.1954 r. do 20.09.1956 r. wnioskodawca stale pracował na stanowisku pracownika fizycznego w Gminnym Ośrodku (...) w R.. Świadek wskazał, że przedmiotowe okoliczności są mu znane, ponieważ pracował w tym czasie w (...) w R.. W. S. (2) zaświadczył ponadto, że zna wnioskodawcę od 02.01.1954 r.

Osoby te widziały wnioskodawcę w codziennej pracy i posiadały bezpośrednią wiedzę na temat wykonywanych przez niego obowiązków.

Podnieść przy tym należy, że sam fakt, iż były to jedynie zeznania pisemne nie przesądził o odebraniu im przymiotu wiarygodności. Braki w tym zakresie, a w szczególności nieprzesłuchanie wnioskowanych przez odwołującego świadków istniały, bowiem już na etapie postępowania przed organem, dlatego zaniechanie w tym względzie obciąża pozwanego.

Dodatkowo z uwagi na dostateczne wyjaśnienie spornych okoliczności oraz braku informacji co do aktualnego miejsca pobytu czy w końcu jakichkolwiek informacji dotyczących wnioskowanych świadków (I. K. (2) ur. (...); W. S. (2) ur. (...)), odstąpiono od ich przesłuchania.

Wobec powyższych ustaleń nie sposób podzielić stanowiska organu rentowego w zakresie nieuwzględnienia spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy do stażu pracy.

Pozwany organ rentowy, co istotne, na żadnym etapie postępowania nie kwestionował wiarygodności tych świadków. Podstawą odmowy zaliczenia spornego okresu do wysługi emerytalnej był wyłącznie wiek wnioskodawcy (14 lat), który w ocenie organu rentowego nie pozwalał na zatrudnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego argument ten nie może być decydujący skoro wnioskodawca pracował, co jest niewątpliwe, to nawet wówczas gdy praca w charakterze pracownika była sprzeczna z przepisami prawa należało okres ten wliczyć do stażu ubezpieczeniowego. Wbrew twierdzeniom organu rentowego wnioskodawca nigdy nie twierdził także, że pracował w charakterze pracownika młodocianego. Z dowodów w postaci pisemnych zeznań świadków wynika, że wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jak każdy z zatrudnionych ówczesnie pracowników.

Na marginesie należy zwrócić uwagę, że sporny okres zatrudnienia miał miejsce 1953- 1954 a wnioskodawca musiał utrzymywać rodzinę z uwagi na sytuację rodzinną. Ojciec wnioskodawcy zmarł w 1954 r.

Na marginesie wskazać należy, że decyzją z dnia 16.04.1974 r., nr 993, Wojewódzki Sztab Wojskowy w Z. przyznał E. S. (1) wojskową rentę inwalidzką. Natomiast zgodnie z art. 42 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, w razie zbiegu prawa do emerytury i renty przewidzianej w ustawie, osobie uprawnionej wypłaca się świadczenie wyższe lub przez nią wybrane.

Zaliczenie zatem spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy nie wpłynie na wysokość podstawy wymiaru wojskowej usługi emerytalnej, a ponadto odwołujący jest uprawniony do pobierania wojskowej renty inwalidzkiej, która jest świadczeniem wyższym, z czego zdaje sobie sprawę również wnioskodawca (por. zeznania wnioskodawcy – k. 75 v akt). Okoliczność ta nie sprzeciwia się jednak zakresu spornego okresu do stażu ubezpieczeniowego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc i powołanych wyżej przepisów, Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

W pozostałym zakresie, dotyczącym uchylonej przez organ decyzji z dnia 14.06.2017 r. postępowanie umorzono na podstawie art. 355 § 1 k.p.c., czemu Sąd dał wyraz w punkcie II sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego (pkt III sentencji) orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz § 15 ust. 2 w zw. z § 4 ust. 1 oraz ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03.10.2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1714.).